

naar wij hopen, duidelijk en genuanceerd beeld kunnen geven. Stukken van de Japanse besturen in Indië zijn daarentegen nauwelijks bewaard (ze zijn door de Japanners zelf na hun capitulatie op grote schaal verbrand), van de bedoelde gedachtenwisselingen weten wij, op een enkele uitzondering na, niets, van de Japanse machthebbers kennen wij weinig meer dan de namen en ons beeld van de reacties waartoe de Japanse maatregelen leidden bij de grote bevolkingsgroep der inheemsen, bij de Chinezen en bij de Arabieren, is rudimentair – slechts omtrent die reacties bij de groepen der Nederlanders en Indische Nederlanders zijn wij redelijk ingelicht. Als gevolg van dat alles is het beeld van het Japanse beleid dat wij in de rest van dit deel zullen geven, zowel onvolledig als onevenwichtig. Wij kunnen niet anders doen dan, deze tekortkomingen ten volle beseffend, datgene weergeven wat ons bekend is.

Het zal de lezer daarbij niet ontgaan dat wij over het algemeen van Java meer afweten dan van Sumatra, Borneo en de Grote Oost.

Imamoera's komst

Generaal Imamoera, de bevelhebber van het Japanse Zestiende Leger, had, toen hij in de nacht van 28 februari op 1 maart '42 op Java's noordwestpunt landde, enkele verordeningen bij zich¹ die al op 2 maart door hem van kracht werden verklaard maar die in Batavia pas afgekondigd werden op de 7de – dezelfde dag waarop hij, zoals in ons vorige deel vermeld, aldaar in het gebouw van de Raad van Nederlands-Indië een toespraak hield, welke, aldus de burgemeester, E. A. Voorneman, 'hierop neerkwam dat Nederlands-Indië opgehouden had te bestaan; deze landen werden ingelijfd bij Japan en zouden voortaan delen in de zegeningen van de gemeenschappelijke welvaart in Oost-Azië.'²

Imamoera's Verordening no. 1 richtte zich in het eerste artikel tot 'de volkeren van Oost-Indië' (niet 'Indonesië'³):

¹ Wij zullen de in Indië afgekondigde Verordeningen in het algemeen weergeven in de vertaling uit het Maleis (de huidige *Bahasa Indonesia*) welke van de hand is van dr. R. de Bruin, eertijds wetenschappelijk medewerker van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie. ² E. A. Voorneman: 'Persoonlijke herinneringen . . . 27 februari–10 maart 1942' (z.d.), p. 7 (IC, 29 113). ³ Het is interessant dat in de vertaling van deze verordening die in de Nederlandse en Indonesische dagbladen verscheen, gesproken werd van 'het Indonesische volk', resp. '*rakyat Indonesia*', hetgeen hetzelfde betekent. De Japanners (het is mogelijk dat die vertaalfout hun is ontgaan) hebben